

Feline Infectieuze Peritonitis (FIP)

Wat is FIP?

Feline infectieuze peritonitis, oftewel FIP, wordt veroorzaakt door een katten corona virus. Alhoewel het familie is van het corona virus dat COVID bij de mens veroorzaakt, is het echt een ander virus. Mensen kunnen niet besmet worden met het katten coronavirus en katten kunnen geen FIP krijgen van ons COVID-virus.

Het coronavirus van de kat is een veel voorkomend virus, dat wereldwijd voorkomt. Gemiddeld zijn tot 90% van de katten afkomstig van een fokker besmet en tot 50% van de katten die alleen wonen. In het algemeen veroorzaakt het coronavirus geen verschijnselen, al kan het heel af en toe milde diarree veroorzaken. Meestal maken we ons daarom niet al te druk over de aanwezigheid van dit virus.

Bij een heel klein deel van de katten kan het virus echter muteren en FIP gaan veroorzaken. We weten nog niet precies waarom dit bij de ene kat wel en de andere kat niet gebeurt. Wel weten we dat bepaalde katten een hoger risico lopen:

- ▀ katten jonger dan 2 jaar
- ▀ raskatten
- ▀ katten uit een multikat-huishouden
- ▀ katten die net een stressvolle situatie hebben meegemaakt, zoals een verhuizing of een andere ziekte hebben gehad, zoals niesziekte.

We denken dat de ziekte FIP meestal niet overgedragen kan worden tussen katten onderling. Wel weten we dat nestgenootjes van een kat met FIP een grotere kans hebben om ook FIP te krijgen.

Hoe ziet FIP eruit?

Er zijn verschillende uitingsvormen van de ziekte:

- ▀ "natte" FIP: hierbij ontwikkelt de kat vloeistof in één of meerdere lichaams holtes, zoals vocht in de buik en/of de borstholte.
- ▀ "droge" FIP: hierbij ontstaat er geen vocht, maar treedt er granuloomvorming op (bepaald type ontsteking waarbij ontstekingscellen ophopen). Deze granulomen kunnen in veel verschillende organen ontstaan, waardoor de verschijnselen van kat tot kat kunnen variëren.

Een variant van droge FIP is "oculaire FIP" waarbij de ogen zijn aangedaan, vaak door een ontsteking binnen in het oog. Een andere variant van droge FIP is "neurologische FIP" waarbij er een ontsteking is ergens in het zenuwstelsel, zoals in de hersenen, maar ook in het ruggenmerg.

Diagnose van FIP

FIP is een hele moeilijke ziekte om te diagnosticeren omdat de verschijnselen vaak vaag zijn en kunnen variëren van kat tot kat. FIP kan dus lijken op een heleboel andere ziektes. Er is dan ook vaak geen 100% zekere diagnose mogelijk. Het is een kwestie van alle puzzelstukjes bij elkaar leggen en kijken of FIP meer of minder waarschijnlijk is.

De dierenarts zal meestal een aantal testen doen, zoals bloedonderzoek, urineonderzoek, oogonderzoek en beeldvorming (zoals een echografisch onderzoek) van de buik- en/of de borstholte. Als er ergens een ophoping van vloeistof wordt gevonden, wordt hiervan een monster afgenomen, omdat het onderzoek hiervan erg kan helpen in de beslissing of er wel of geen sprake is van FIP. Als er afwijkend uitzijnde organen worden gevonden tijdens het echografisch onderzoek, kunnen deze aangeprikt worden met een dunne naald om cellen te verzamelen.

Uiteindelijk kan er een overzicht worden gemaakt met het signalement van uw kat (ras, leeftijd), verschijnselen en testuitslagen waardoor de diagnose FIP meer of minder zeker wordt. Het is heel belangrijk om de diagnose zo zeker mogelijk te weten, om te voorkomen dat andere ziektes gemist worden en u voor niets gaat starten met een lange en kostbare FIP behandeling. Daarnaast willen we absoluut niet dat deze medicatie tegen FIP "zomaar" wordt ingezet, in het kader van "baat het niet dan schaadt het niet", omdat er een kans is dat er resistentie op gaat treden, waardoor katten die echt FIP hebben niet langer goed geholpen kunnen worden.

Behandeling van FIP

Tot voor kort was er geen effectieve behandeling van FIP en stierven katten eigenlijk altijd aan deze nare ziekte. Dr. Pedersen, een vooraanstaand professor in interne diergeneeskunde uit de VS, heeft in 2018 een baanbrekende studie gepubliceerd. Hieruit bleek dat het antivirale middel GS-441524, toegediend door middel van onderhuidse injecties gedurende 12 weken, veilig en effectief bleek in de behandeling met "natte FIP".

Verdere studies hebben aangetoond dat het middel (in een hogere dosering) ook effectief is voor "droge FIP". Recentere studies hebben daarnaast aangetoond dat behandeling met tabletten of capsules met GS-441524 ook effectief is.

Momenteel is in Nederland geen geregistreerd product beschikbaar. Dit heeft gezorgd voor een ware explosie aan zwarte markt formuleringen van GS-441524 via het internet. Het probleem hiermee was en is dat niemand deze medicatie controleert en dat het dus niet duidelijk is wat deze producten bevatten en of ze veilig zijn. Daarnaast is het voor dierenartsen illegaal om deze producten te kopen en voor eigenaren illegaal om deze producten toe te dienen aan hun kat.

Legale behandeling van FIP

In het Verenigd Koninkrijk en in Australië is sinds ongeveer twee jaar een legale behandeling mogelijk met GS-441524 (als tabletten) en de pro-drug hiervan Remdesivir, welke gegeven wordt als injectie. Er zijn inmiddels meer dan 1500 katten op deze manier behandeld, en er wordt nog steeds veel onderzoek gedaan. In Nederland is sinds juni 2023 ook een legale behandeling mogelijk! De apotheek van de Faculteit Diergeneeskunde in Utrecht heeft namelijk nu de beschikking over zowel GS-441524 als Remdesivir.

Hoe kan ik mijn kat laten behandelen?

Vanaf juni 2023 is behandeling op een legale manier mogelijk. Er zitten wel een aantal voorwaarden aan deze behandeling, omdat het middel niet vrij verkrijgbaar is. Het medicijn is beschikbaar voor katten die meedoen aan de FIP studie via drie klinieken; de Universiteitskliniek voor Gezelschapsdieren in Utrecht, AniCura Haaglanden in Rijswijk en Dordrecht en Evidensia Dierenziekenhuis Arnhem.

Inmiddels hebben we meer dan 125 katten op deze manier behandeld.

Wat houdt de FIP studie fase 2 in?

Op het moment dat uw dierenarts uw kat verdenkt van FIP en u uw kat graag wil laten behandelen, stuurt uw dierenarts een mail naar FIP@uu.nl. Wij nemen dan contact met u op. Hierna kunt u terecht bij een van de deelnemende klinieken voor een intake. We houden zoveel mogelijk rekening met de reisafstand voor u en uw kat, maar soms kan het voorkomen dat de intake locatie niet de dichtstbijzijnde kliniek is. We willen uw kat namelijk op korte termijn zien en soms is er eerder plek op een andere locatie.

Tijdens dit consult wordt uw kat uitgebreid onderzocht. Indien nodig wordt er bloedonderzoek, urineonderzoek en/of een echografisch onderzoek van de borstkas en/of de buikholte gedaan. Dit is afhankelijk van de verschijnselen van de situatie van uw kat en de diagnostiek die reeds bij uw eigen dierenarts is uitgevoerd. Als uw kat sterk verdacht wordt van FIP, dan wordt in overleg met u een behandeling ingesteld.

Als uw kat heel ziek is en niet kan slikken, dan kan het zijn dat uw kat de eerste dagen wat meer ondersteuning nodig heeft in de vorm van opname op de intensive care, waarbij we de medicatie ook via het bloedvat kunnen toedienen. Dit gebeurt uiteraard in overleg met u.

Zodra het mogelijk is, zal uw kat overgaan op orale medicatie (capsules). Deze capsules kunnen zowel met als zonder voeding worden ingegeven. De uiteindelijke behandeling is (in elk geval) 12 weken. Tijdens deze behandeling zien we uw kat ter controle na 2, 6 en 12 weken. Deze controles kunnen indien gewenst bij uw eigen dierenarts plaatsvinden. Tijdens de controle wordt besproken hoe het gaat, wordt uw kat nagekeken en wordt er bloed afgenomen om te kijken of de bloedwaarden ook verbeteren.

Daarnaast willen we graag dat u uw kat thuis ook wekelijks weegt. Het is namelijk erg belangrijk om de medicatie altijd voor het juiste gewicht van uw kat te geven, om te lage dosering (en dus verminderde werking) te voorkomen. Daarnaast zien we uw kat graag nog eenmalig 4 weken na het stoppen van de medicatie om te kijken of er geen sprake is van een terugkeer van de ziekte. De kans hierop is klein (0-10%). Voor al deze afspraken dient uw kat nuchter te zijn, dit betekent dat hij/zij gedurende 8 uur van tevoren niets mag eten, maar wel mag drinken.

Waarom kan ik het middel niet via mijn eigen dierenarts verkrijgen?

Het kan soms knap lastig zijn om de diagnose FIP te stellen. We zien regelmatig katten die verwezen zijn met een vermoeden van FIP, maar toch een andere ziekte blijken te hebben, zoals alveesklierontsteking, lymfeklierkanker, ontsteking van de galwegen of een septische buikvliesontsteking. Als we deze katten FIP medicatie geven, dan zijn ze daarmee niet geholpen.

Daarnaast is het zo dat we slechts 1 soort medicijn (GS-441524) beschikbaar hebben voor FIP. We weten dat er bij dit antivirale middel, net als bij antibiotica, resistentie op kan treden. Dit zou betekenen dat het middel niet meer werkzaam gaat zijn in de toekomst en dat we weer terug bij af zijn en katten weer zouden overlijden aan FIP. We willen daarom goed monitoren welke katten het middel krijgen. Inmiddels hebben we op de drie klinieken al veel ervaring met het gebruik van de medicatie.

Wat zijn de kosten voor deze behandeling?

De kosten voor de behandeling hangen af van de situatie van uw kat. Katten met de neurologische variant hebben bijvoorbeeld een hogere dosering nodig dan katten met natte FIP. Daarnaast heeft een zwaardere kat meer medicatie nodig dan een lichtere kat. Sommige katten zijn erg ziek en hebben enkele dagen opname nodig, andere katten kunnen direct starten met capsules. Gemiddeld zal de behandeling inclusief alle monitoring enkele duizenden euro's kosten. Hieronder vindt u de opbouw van de kosten.

- ▀ **Diagnose:** Houd rekening met ongeveer €600-800 voor het eerste consult, bloedonderzoek, echo en aanprikken van buikvocht of lymfeknopen in de buikholte. Het is afhankelijk van wat er bij uw eigen dierenarts is gedaan en hoe de situatie is van uw kat.

- ▀ **Controles:** De kosten voor een controle zijn ongeveer €150-250 euro, voor een vervolgsconsult en bloedonderzoek. Er zijn in totaal 4 controles.
- ▀ **Intensive care opname - alleen wanneer nodig:** Als dit nodig is, komen er extra kosten bij. Deze kosten verschillen per kliniek en hangt af van hoe ziek de kat is en hoe lang hij moet blijven.
- ▀ **Medicatie:** De kosten voor de medicatie van het hele traject zijn afhankelijk van het gewicht van de kat en de dosering die de kat nodig heeft. Bij een kat van 1 kg kost dit ongeveer €410-490. Bij een kat van 5 kg is dit +/- €650-1200.

Let op, bij alle voorbeelden hierboven gaat het om een kostenschatting, gebaseerd op prijzen van december 2023. De uiteindelijke kosten kunnen hoger of lager zijn. Uw dierenarts zal je gedurende het proces zo goed mogelijk op de hoogte houden van de kosten. Is uw kat verzekerd? Sommige verzekeringen betalen (een deel van) de behandeling!

Hoe groot is de kans op succes?

De eerste resultaten laten zien dat het succespercentage heel goed is, met 80-85% van de katten die genezen van deze nare ziekte. Dit is iets wat we een aantal jaar geleden niet durfden te hopen! We weten dat katten met de neurologische variant van FIP en katten die al in een slechte toestand zijn op het moment dat ze worden aangeboden (met b.v. een laag bloedsuiker gehalte) het slechter doen dan het gemiddelde. Het is dus belangrijk om niet te lang te wachten met het aanmelden van uw kat.

Waarom zou ik meedoen aan de studie en niet gewoon de illegale medicatie geven?

Illegale medicatie is zoals het woord al aangeeft, illegaal. U weet niet wat u koopt. Daarnaast krijgt u geen begeleiding van een dierenarts. Bij de illegale medicatie wordt vaak gestart met pijnlijke, onderhuidse injecties. Inmiddels is in meerdere studies aangetoond dat dit niet nodig is. De kosten van de illegale medicatie zijn zeker niet lager dan de kosten van de legale medicatie.

Daarnaast helpt u door te kiezen voor de legale medicatie niet alleen uw eigen kat, maar ook vele katten in de toekomst. We verzamelen nog steeds alle gegevens van de katten die we behandelen, om te kijken of we FIP in de toekomst beter kunnen diagnosticeren en of er nog meer belangrijke voorspellende factoren voor de prognose (uitkomst) zijn.

Helaas is het op dit moment nog niet mogelijk om de medicatie te verkrijgen zonder deelname aan de studie. Katten die al gestart zijn met illegale medicatie kunnen niet deelnemen aan de studie.

We begrijpen dat deze tijd heel stressvol is voor u en uw kat en willen u daarom ook alvast heel veel sterkte wensen. Als vragen heeft kunt u deze altijd stellen tijdens de controles, of tussendoor, via FIP@uu.nl.

Hoe maak ik het bezoek aan de dierenarts zo stressvrij mogelijk?

Uw kat zal de aankomende tijd best een aantal keer bij de dierenarts langs moeten. Voor sommige katten is dit geen enkel probleem, andere katten vinden dit heel spannend. Hieronder volgen wat tips voor u en uw kat.

- ▀ de mand moet stevig zijn en makkelijk schoon te maken
- ▀ mandjes die aan de bovenzijde open kunnen, zijn het makkelijkst, omdat uw kat daar rustig in- en uitgetild kan worden
- ▀ bedek het mandje tijdens het vervoer met een handdoek of een deken
- ▀ til het mandje rustig op en voorkom heftige bewegingen Vertrouwde geuren maken uw kat wat minder gestrest
- ▀ gebruik het reismandje ook thuis als slaapplek of voerplaats van uw kat. Hierdoor associeert uw kat het mandje niet alleen met een bezoek aan de dierenarts
- ▀ leg een dekentje dat naar thuis ruikt in het mandje. Neem een extra dekentje mee, voor het geval dat uw kat het mandje bevuilt
- ▀ spray Feliway (indien beschikbaar) ongeveer 30 minuten voor gebruik in het mandje

Voor meer tips over vervoer van en naar de dierenarts, ga naar: icatcare.org/advice/handling-cats-videos-for-owners/

Kalmerende medicatie

Er bestaat kalmerende medicatie die u 2-3 uur voor vertrek aan uw kat kunt geven, gemengd met een heel klein beetje natvoer (1 lepeltje). Hierdoor zal de stress beduidend minder zijn. Deze medicatie heet Gabapentine of Bonqat. Uw eigen dierenarts kan dit voor u voorschrijven voor het eerste bezoek, wij kunnen het voor u voorschrijven voor de controle afspraken.